

Beknopt verslag/conclusies van de openbare vergadering van de commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 10 maart 2020, aanvang 19.30 uur.

Aanwezig:

Voorzitter: de heer H. Huttinga
Commissiegriffier: mevrouw C.M. de Widt
Collegeleden: de heer R.E. Kleine, de heer G. Rink en de heer R. Wanders
De commissieleden: mevrouw A.T. Bosch-de Veen (ChristenUnie), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer J. Grethe (50PLUS), mevrouw R. Horasan (PvdA), de heer G.J. Horstman (PvdA), de heer T. Kuilder (PVV), mevrouw D.S. Leal (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), mevrouw P. Mellema (CDA), de heer J.C. Scheltens (VVD), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen), mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen) en mevrouw B. van der Woude (GroenLinks).
Verslaglegging: mevrouw M.S.J. Stegink (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Huttinga opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen hartelijk welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen vanuit het college/presidium: n.v.t.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht niet geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

5. Rondvraag

GroenLinks vraagt, naar aanleiding van de beelden van de grens Turkije-Griekenland, hoe het college staat tegenover het opnemen van weeskinderen uit Griekse vluchtelingenkampen. Verschillende EU-lidstaten nemen hun verantwoordelijkheid, Nederland niet. Diverse gemeenten hebben problemen met dit Nederlandse beleid.

Wethouder Wanders weet dat onlangs een oproep is gedaan aan een aantal gemeenten om alleenstaande en alleengaande minderjarige vluchtelingen op te nemen. Voor Nederland gaat het om 500 kinderen. Als het kabinet besluit om daarin mee te gaan, dan wil de gemeente Emmen ook bijdragen aan een oplossing.

GroenLinks is blij met dit antwoord, maar teleurgesteld in de terughoudende reactie van het kabinet.

Voorzitter Huttinga merkt op dat fracties vanuit Emmen ook actie kunnen ondernemen richting landelijke fracties.

CDA vraagt aan de voorzitter van het presidium om een nieuwe afspraak te maken voor een bezoek van raadsleden aan kringloopwinkel Het Goed. Bij het bezoek op 20 februari aan de winkel waren slechts drie raadsleden aanwezig. Het was wel een ochtend in de voorjaarsvakantie. CDA is onder de indruk van de bijdrage van Het Goed aan de circulaire economie en aan de werkgelegenheid voor wie niet makkelijk elders werk vindt.

Voorzitter Huttinga zal het verzoek aan het presidium doorgeven. Vanwege het Coronavirus is het verstandig het bezoek later in het voorjaar te plannen en op een beter tijdstip.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A Beleidskader Perspectief op Jeugd + bijlagen RIS.9630 t/m RIS.9633 en de bijlagen 20.000405, 20.000418, 20.000419 en 20.000421

Wethouder Kleine licht toe, dat dit onderwerp al in de commissie aan de orde is geweest, eerst bij een presentatie en in januari in een C-discussie, een open, opiniërende discussie. Het college heeft de raad een uitnodiging gestuurd voor 2 april om verder te praten over het uitvoeringsprogramma.

Voorzitter Huttinga legt (*later in de eerste termijn*) uit dat de spreekvolgorde van de fracties van groot naar klein iets is gewijzigd, omdat het kiezersmandaat opnieuw is berekend. Per fractie zijn de aantallen persoonlijk behaalde stemmen van de zittende raadsleden opgeteld. Bij een belangrijk onderwerp komen de fracties vaak van groot naar klein aan het woord. Af en toe draait de voorzitter de volgorde om.

Eerste termijn

Wakker Emmen vindt het een mooi plan en is blij met het deels overnemen van de adviezen van de cliëntenraden. Ook de C-discussie vond men waardevol. Wakker Emmen heeft wel zorgen over de financiën. Hopelijk heeft het oppakken van zaken op de korte termijn al effect gehad. De zeven bewegingen zijn grote bewegingen. Wakker Emmen is benieuwd welke stappen hierin worden gezet en wordt graag op de hoogte gehouden, zoals op 2 april. Op blz. 15 van de nota staat per abuis tweemaal een 1, zodat er zes bewegingen lijken te zijn. Wakker Emmen gaat akkoord met het stuk en ziet het graag als A-stuk naar de raad gaan.

PvdA heeft de C-discussie als zeer positief ervaren. De inbreng was waardevol gezien het eindproduct. PvdA heeft toen de volgende zaken ingebracht: preventie, kijken in de eigen gemeente naar versterking daarvan, samen met directbetrokkenen, inzet op ouders en onderwijs, populatiebesteding, inzet op problematiek in gemeente, versterking lokale context en erkennen dat zorg altijd nodig zal blijven. Er is goed geluisterd naar de inbreng van de fracties. Er wordt meer ingezet op ouders en onderwijs en op de lokale context. Het laatste had nog iets steviger gekund. Preventie heeft vaak geen direct resultaat. Kan de wethouder zeggen of ook op korte termijn een effect van preventie is te meten? Er komen veel overlegvormen, maar PvdA pleit voor een gezond evenwicht tussen overleg en de geboden ondersteuning. PvdA mist een financiële paragraaf. Krijgt de raad binnenkort of op 2 april een financiële toelichting?

CDA benadrukt dat het belangrijkste doel uit de Jeugdwet, minder beroep op zware zorg, in Drenthe niet is gehaald. Daarom is het nodig de maatschappelijke discussie te voeren over het accepteren van een variatie op normaal. Dit beleidskader is daarvan het resultaat, met complimenten aan de afdeling. Iedereen lijkt het eens over de noodzaak van de perspectiefwisseling. Gaan we deze omslag echt maken en durven we ook niets te doen in bepaalde situaties? Uit angst wordt vaak ook bij twijfel ingegrepen. Dan kan de jeugdzorg als een fuik werken. Biedt Perspectief op jeugd voldoende ruimte om indien nodig niets te doen? Of leidt de inzet op preventie tot nog meer zorg en kosten? CDA onderschrijft het advies van de cliëntenraad om als gemeente stevig de regie te nemen. Waarom heeft de Jongeren Adviesraad geen advies gegeven?

PVV constateert dat de ambities hoog zijn en dat het college zich ervan bewust is dat de huidige aanpak op alle vlakken tekortschiet. Maar hoe realistisch zijn die ambities en de radicale omslag gezien de beperkte financiële ruimte, de personele tekorten en de toenemende zorgvraag? Hoe ziet het college dat?

VVD merkt op dat volgens PvdA goed geluisterd is. Dat denkt VVD ook, maar er zijn slechts een paar regels in het stuk veranderd. Veel veranderen is ook lastig, omdat de adviesraden dan

opnieuw zouden moeten adviseren. Het uitvoeringsprogramma is belangrijk. Waarom wordt dit op een informatieavond besproken en niet in de commissie? VVD heeft een voorkeur voor behandeling in de commissie als ‘onderwerp ter bespreking’. VVD geeft haar complimenten voor het stuk. Het is wel zo algemeen dat de gemeente het zou kunnen verkopen aan andere gemeenten. Elk plan is geniaal tot de uitvoering. Die blijft men nauwgezet volgen.

D66 geeft haar complimenten aan de afdeling, ook voor het beantwoorden van diverse vragen van D66. Met veel jongeren gaat het goed. D66 vindt de volgende punten belangrijk: positief klimaat versterken, inzet op normaliseren en accepteren (ligt wel verschillend voor ouders), in gesprek gaan met jongeren en hun ouders en inzet op preventie.

Samenwerking zoeken tussen jeugdhulp en onderwijs is belangrijk. Kan de wethouder iets zeggen over het overleg in januari tussen De Toegang, de gemeente en de afdeling leerplicht?

D66 wil worden meegenomen in de uitvoeringsagenda. De informatieavond op 2 april is uitstekend, maar de discussie moet ook in de openbaarheid worden gevoerd. D66 is bezorgd over de wachttijden en de complexiteit van jeugdhulp. D66 zou voortaan graag een overzicht bij de stukken zien van de wijzigingen in een nota. D66 mist een advies van de Jongeren Adviesraad. D66 zag ook dat de facebookpagina en andere sociale media van deze raad niet actueel zijn. Van een moeder van thuiszitters kreeg D66 de ‘kansencirkel’ van het Nederlands Jeugdinstituut, een handig overzicht met handreikingen dat misschien meegenomen kan worden.

ChristenUnie constateert dat de nota bijna gelijk is gebleven en breed wordt gedragen, zoals blijkt uit de adviezen van de adviesraden. Nieuw is de toegevoegde tekst over het dashboard jeugd. Is dit iets van alleen Emmen of van de regio? Speelt het kenniscentrum hier ook een rol in? Er is een toename op de wachtlijsten in de jeugd-ggz. Dat betekent dat overbruggingszorg of andere zorg richting ggz nodig is. Is de wethouder op de hoogte van deze ontwikkelingen?

Is preventie het voorkomen van jeugdhulp of het vroeg inzetten van hulp om erger te voorkomen? ChristenUnie ziet preventie als het vroeg inzetten van hulp. Niet alle ongelukkige situaties zijn te voorzien. Als aan burgers de indruk wordt gegeven dat elk probleem te voorkomen is, staat dat normalisering juist in de weg. Het hebben van problemen en daarbij geholpen worden mag er zijn.

LEF! vond de C-discussie een interessante discussie. De inhoud van het beleidskader is goed, begrijpelijk en toegankelijk. Het eerste deel van de transitie is niet goed verlopen. Nu is compensatie nodig om de achterstand in te halen, vooral in kwaliteit van de hulp. In het uitvoeringsplan moet duidelijk worden gemaakt wat het effect is van de omslag en dat het de juiste weg is. Welke methodiek je ook hanteert, het kind en de ouders moeten centraal staan. Bij preventie is gezondheid de insteek. LEF! heeft als zorgpunt hoe men een kind dat eenzaam en ongelukkig is in het vizier krijgt en hoe de partijen daarbij samenwerken. Van perspectief op jeugd moet het gaan naar perspectief vóór de jeugd.

GroenLinks vindt het vooral belangrijk om aan de slag te gaan met het onderwijs aan de kwetsbare jongeren. Omdat er geen advies is gekomen van de Jongerenraad heeft GroenLinks contact met jongeren gezocht. Ze hebben de nodige vragen over het beleid en blijken niet op de hoogte van dit beleidskader. Er zijn meer organisaties te betrekken dan alleen Jonger.EN?, bijvoorbeeld Jong Emmen en Jong Angelslo. Zijn er genoeg middelen om een representatieve jongerengroep te creëren? Is er onderzoek geweest naar de huisvestingswensen van jongeren? Hoe worden jongeren begeleid van begeleid naar zelfstandig wonen? Als er sprake is van lange wachttijden, moet overbruggingszorg gefaciliteerd worden. Bij het bij elkaar brengen van organisaties is meer ambitie en daadkracht nodig.

CDA heeft contact gezocht met de afdeling over de betrokkenheid van jongeren en begrepen dat Jonger.EN? actief betrokken is bij het opstellen van de jeugdagenda.

D66 vindt dat de Jongeren Adviesraad meer zou mogen doen, als spreekbuis. Ze zijn opgericht en krijgen subsidie om de mening onder jongeren naar voren te brengen. **GroenLinks** is dat eens met D66 en heeft begrepen dat de Jongerenraad actiever is geworden. Ze geven ook wel

ongevraagd advies, maar dat komt niet altijd op de juiste plek terecht. **D66** is daar verbaasd over. Misschien kan de wethouder met hen in gesprek gaan.

50PLUS vindt het een goed beleidsstuk, maar de gemeente moet wel het voortouw nemen en de vinger aan de pols houden.

Reactie eerste termijn

Wethouder Kleine heeft ook zorgen over de financiën. Het stuk heeft bewust geen financiële paragraaf en die komt ook niet op 2 april. Het beleid gaat over inspanningsverplichtingen en bewegingen. Die zijn moeilijk in geld uit te drukken. De financiën zijn meer gekoppeld aan de inkoopcontracten. Ook het overleg met onderwijs over wat onder jeugdhulp en wat onder onderwijs valt maakt het gecompliceerd.

De tekstuele fout op bladzijde 15 zal worden aangepast.

Wat betreft effecten op korte termijn van preventie, is bijvoorbeeld gebleken dat voorscholen effect hebben, maar in het algemeen is langjarig volgen nodig om de effecten te zien. Daarom wil men inkoopcontracten voor liefst acht jaar gaan afsluiten, om aan de relatie te kunnen bouwen. De wethouder wil wel kijken of er nog andere onderzoeksresultaten zijn.

De wethouder onderschrijft dat evenwicht nodig is tussen overleg en actie. Al vanaf vorig jaar zijn diverse acties ondernomen, onder meer via de samenwerkingsverbanden PO en VO. Door aan de voorkant in overleg te investeren, is later minder overleg nodig en kan men op casusniveau met elkaar om tafel. Gemeente en onderwijs willen op basis van het inhoudelijke advies van de zorgprofessionals en vanuit het perspectief van het kind keuzes maken over wat voor onderwijs nodig is voor een kind. Daarbij wil men proberen om poreus met de schotten van financiering om te gaan.

Voor de verandering naar 'niets durven doen' en 'normaliseren' is het belangrijk dat de raad dit beleidsstuk vaststelt. Het bevat misschien open deuren, maar zo krijgt het beleid openbaarheid. Wanneer bijvoorbeeld indicaties worden stopgezet, zal dat reuring geven. Dan is rugdekking nodig vanuit de raad en de lokale politiek, ook om het gesprek aan te gaan met Den Haag.

CDA reageert dat het normaliseren wel plaatsvindt binnen de bestaande kaders. Vaststelling van dit beleidsstuk leidt niet tot een enorme verandering. Die moet vooral in de uitvoering gebeuren.

Wethouder Kleine benadrukt dat het gaat om bewustwording in de raad en daarbuiten.

Wethouder Kleine legt uit dat Jonger.EN? wel is betrokken bij het beleid, vooral bij de Jeugdagenda. De jongeren leggen op 2 april uit wat ze het afgelopen jaar gedaan hebben. De wethouder heeft contact met de voorzitter van de Jongeren Adviesraad en begrepen dat de Jongeren Adviesraad kiest voor informele betrokkenheid en advisering. In het Jonger.EN? team zitten ook bestuursleden van de Jongeren Adviesraad en het team is betrokken bij Jong Angelslo. De wethouder hoopt dat het Jonger.EN? team zelf informatie haalt uit zijn netwerk en namens jongeren kan praten.

D66 wil wel graag het informele advies van jongeren kunnen meewegen. **Wethouder Kleine** heeft de mogelijkheid geopperd advies te geven via een YouTube filmpje in plaats van een formele brief. Maar dat is nog een worsteling bij de Jongeren Adviesraad zelf.

VVD vraagt of het Jonger.EN? team iets anders is dan de Jongeren Adviesraad. **Wethouder Kleine** reageert dat dit klopt, maar dat een aantal jongeren uit de Jongeren Adviesraad in de loop van de tijd is aangesloten bij het vorig jaar opgerichte Jonger.EN? team.

Wethouder Kleine acht realisatie van de bewegingen zeker mogelijk.

Het dashboard jeugd geldt voor Emmen, maar gebruikt ook informatie vanuit regioverband.

ChristenUnie vraagt of het dashboard vooral financieel gericht is. **Wethouder Kleine** antwoordt dat dit niet zo is. Het richt zich op welke jeugdzorg op dorps- en wijkniveau wordt verstrekt.

Tweede termijn

PvdA wordt graag op de hoogte gehouden van de invulling, ook in de maanden na 2 april. Het financieel perspectief van de jeugdzorg wil PvdA toch wel op niet al te lange termijn samen kunnen bekijken.

CDA is tevreden met de antwoorden. De hamvraag blijft hoe men veilig kan normaliseren. In bijvoorbeeld Alphen aan de Rijn kijkt men kritisch naar de hulpvraag, bijvoorbeeld door bij de vraag van ouders om een onderzoek naar ADHD in te stellen, eerst in gesprek te gaan op een normaliserende manier.

VVD vraagt waarom het eerste deel van de avond op 2 april besloten is. Men kan jeugdleden en anderen uitnodigen voor het tweede interactieve deel. Is de uitnodiging voor 2 april alleen naar de raadsleden gegaan?

D66 vraagt nog naar het resultaat van het overleg tussen gemeente, De Toegang en de afdeling leerplicht. Zijn de wachttijden in Emmen inderdaad enorm toegenomen?

ChristenUnie vraagt de wethouder of hij het oplossen van de wachttijden in 2019 voor de jeugd-ggz als speerpunt voor dit jaar meeneemt. Dat er geen financieel perspectief komt, vindt ChristenUnie niet acceptabel.

LEF! vindt het goed als men het gesprek aangaat. Wel moet ervoor gewaakt worden dat niet de politiek via de geldkraan het leveren van inhoudelijke zorg bepaalt.

VVD vraagt of **LEF!** vindt dat zorg altijd geleverd moet worden, ook als dat tot ernstige tekorten leidt. **LEF!** reageert dat als de politiek belang heeft bij normalisering vanuit betaalbaarheid, een grens kan worden overschreden. Geen enkel kind mag in de kou blijven staan. **VVD** merkt op, dat dan op iets anders bezuinigd moet worden, bijvoorbeeld op sport of verenigingsleven, terwijl die ook belangrijk zijn voor jongeren. Het is lastig de grens te bepalen.

GroenLinks vraagt naar onderzoek met betrekking tot betaalbare huisvesting. GroenLinks onderschrijft wat **LEF!** zojuist heeft gezegd. Normaliseren en preventie zijn goed, maar de hulpvraag moet serieus worden genomen. In het beleidsstuk staat het kind voorop, maar GroenLinks vraagt zich af of men vanuit de politiek wil bepalen wat normalisering is of dat men wat betreft de uitvoering vertrouwt op de professionaliteit van de deskundigen.

D66 vindt ook dat moet worden afgegaan op de professionaliteit van de deskundigen is, maar daar moet wel een perspectiefwisseling worden ingezet.

CDA benadrukt dat het niet gaat om de hulpvraag, maar om de oplossing die werkt. Als iets niet werkt, moet men hiermee stoppen.

GroenLinks is bang dat mensen denken dat ze geen hulpvraag mogen hebben. **CDA** vindt ook dat de hulpvraag serieus moet worden genomen, maar soms werkt ingrijpen minder goed dan het zelf oplossend vermogen. **GroenLinks** is het daarmee eens, maar niet de raad bepaalt wat normaal is, dat ligt bij de professionals. Met het laatste is **CDA** het eens.

Reactie tweede termijn

Wethouder Kleine benadrukt dat niet de gemeente met de ouders praat. Ze moet de regie voeren richting professionals, gericht op normalisering. Een huisartsondersteuner kan in een gesprek met een ouder snel ontdekken of er iets met het kind en/of het gezin aan de hand is en eventueel uitleggen dat het gaat om puberteitsproblemen in plaats van meteen doorsturen.

Het gesprek tussen De Toegang, afdeling leerplicht en gemeente heeft ertoe geleid dat De Toegang is toegetreden tot de werkgroep kwetsbare jongeren en vroegtijdige schoolverlaters.

Het eerste deel van de avond op 2 april is niet geheim voor jongeren. Het is meer politiek en beleidsgericht, maar jongeren zijn daar ook welkom.

D66 vraagt naar een openbaar vervolg op de avond van 2 april. **Wethouder Kleine** zal hiernaar gaan kijken.

Wethouder Kleine zegt dat er bij De Toegang geen wachttijden zijn. Deze week komt het rapport uit van het inspectieonderzoek. Bij de zorgverleners zijn wel wachttijden, variërend van 0-4 weken tot 22 weken, en 22 weken is niet acceptabel. Daarom wordt gekeken naar het overdragen van taken en naar verwijzing volgens andere dan de ingesloten routes. Het terugbrengen van wachttijden is een speerpunt. Bij veiligheidsrisico's worden jongeren gevolgd.

VVD vraagt of de wachttijden verschillen per gebied, dorp of wijk. **Wethouder Kleine** heeft daar geen inzicht in. Vooral de jeugd-ggz heeft langere wachtlijsten. Een van de oorzaken is een gebrek aan personeel.

ChristenUnie vraagt of dan overbruggingszorg kan worden geleverd. De gemeente heeft bij een beschikking zorgplicht. **Wethouder Kleine** antwoordt dat bij aanmelding vanuit een veiligheidssituatie gezorgd wordt voor andere activiteiten. Bij een beschermingsmaatregel wordt andere zorg aangeboden, maar de wethouder weet niet of dat overal gebeurt.

PvdA vraagt of huisartsen worden gewezen op verschil in wachttijden tussen zorgverleners. **Wethouder Kleine** antwoordt dat de huisartsondersteuners worden verwezen naar De Toegang, omdat die zicht heeft op de diverse wachttijden. Die zijn in Emmen goed in kaart gebracht.

Wethouder Kleine neemt de vraag over woningnood onder jongeren mee en beantwoordt deze misschien op 2 april.

PvdA vraagt of de wethouder de raad op korte termijn in kennis gaat stellen van het totale financiële perspectief wat betreft jeugdzorg. **Wethouder Kleine** weet nog niet hoe hij met deze vraag moet omgaan, omdat de financiën deel uitmaken van de normale P&C-cyclus waarover in de Jaarrekening en de Berap 1 wordt gerapporteerd. **PvdA** vraagt of de wethouder meer expliciet op bepaalde onderdelen kan ingaan. **Wethouder Kleine** neemt die vraag mee.

Voorzitter Huttinga concludeert dat het onderwerp ruimhartig in drie fasen is besproken en dat de commissie ermee akkoord gaat dat het als A-stuk naar de raad gaat.

De voorzitter vraagt de raads- en commissieleden om zelf te kijken wie men op 2 april als jeugdigen meeneemt. Men kan zich via mail aanmelden.

8. **Bespreken A-stukken: n.v.t.**

9. **Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.**

10. **Vaststellen verslag vergadering: n.v.t.**

11. **Ingekomen stukken vanuit het college/presidium**

Er worden geen stukken ter agendering genoemd.

12. **Overige ingekomen stukken: n.v.t.**

13. **Sluiting**

Voorzitter Huttinga bedankt iedereen hartelijk en sluit de vergadering om 20.48 uur.